

Vyhledej v článku nesprávné údaje a oprav je.

Život v době bronzové

Prvními skutečně nedokonalými výrobci železa byli Chetitě, kteří žili tam, kde je dnes Itálie. Ti zdokonalili techniku tavení kovové rudy a výroby železných předmětů okolo roku 1500 před naším stoletím. Chetitě pečlivě chránili tajemství výroby železa, ale když byla jejich země zničena, jejich znalosti se rozšířily do Evropy, kde okolo roku 1100 před naším letopočtem začala epocha železná.

V té době byla Evropa velmi hustě obydlena malými zemědělskými společenstvími. Ačkoliv společnost jako celek ovládala vojenská šlechta, život pro většinu lidí pozůstával z neustále se opakujících dělnických činností v podstatě beze změny po celé generace. Vesnice byly vybudovány stále ještě hlavně na osobním společenství, a tak se i malé děti mohly podílet na každodenní robotě. Z tohoto období přetrvaly mnohé železné věci, zvláště nástroje, velké množství keramiky a ozdobných předmětů z kovu.

Čti, jak ti to půjde nejlépe.

Život v době železné

Prvními skutečně dokonalými výrobci železa byli Chetitě, kteří žili tam, kde je dnes Turecko. Ti zdokonalili techniku tavení železné rudy a výroby železných předmětů okolo roku 1500 před naším letopočtem. Chetitě pečlivě chránili tajemství výroby železa, ale když byla jejich říše zničena, jejich znalosti se rozšířily do Evropy, kde okolo roku 1100 před naším letopočtem začala doba železná.

V té době byla Evropa velmi hustě osídlena malými zemědělskými společenstvími. Ačkoliv společnost jako celek ovládala vojenská aristokracie, život pro většinu lidí pozůstával z neustále se opakujících zemědělských činností v podstatě beze změny po celé generace. Osady byly vybudovány stále ještě hlavně na rodinném společenství, a tak se i malé děti mohly podílet na každodenní práci. Z tohoto období přetrvaly mnohé železné předměty, zvláště nástroje, velké množství keramiky a ozdobných předmětů z bronzu.

Otázky:

1. Kdo byli první výrobci železa a kde žili?
2. Kdy začala doba železná v Evropě?
3. Jaké předměty se dochovaly z této doby?

Cvičení na rozšíření zrakového rozpětí

b i č
m á s l o
h o d i n k y
l o u s k á č e k
s k l e r o t i c k ý
n e n a p o d o b o v a t
o p a l o v a t s e
n a m a l o v a t
d o b í j e t
v l a s y
r ý č

Starověké písmo

Po procvičení slov čti článek a tato slova v něm vyhledávej. Ke každému z nich napiš číslo věty z článku, v níž se vyskytuje.

__Mezopotámii __záležitosti __myšlenka __Mayové __zdrojem
__společnostech __vyjádření __obchodní __hieroglyfy __vojenské
__zaznamenávaly __částech __vymysleli __letopočtem __dešifrovaná

Starověké písmo

1. První písmo se postupně vyvinulo v Mezopotámii (části dnešního Iráku) a zaznamenávaly se jím běžné obchodní záležitosti.
2. Nejprve to byly znaky věcí, později sloužily symboly k vyjádření myšlenek.
3. Kolem roku 3500 před naším letopočtem se hlavní výrazy řeči (zprvu celá slova nebo slabiky) vrývaly do hliněných tabulek ve sloupcích.
4. Tento typ písma je známý jako klínopis.
5. Myšlenka písma se ve starém světě rozšířila a asi tisíc let př. n. l. Féničané vymysleli abecedu.
6. Písmo vzniklo nezávisle na sobě v různých částech světa.
7. V Číně se objevilo nejprve na kostech a zaznamenávalo vojenské záležitosti a významné činy vládců.
8. Ve Střední Americe používali Mayové hieroglyfy, z nichž většina byla teprve nedávno dešifrována.
9. Ve všech starověkých společnostech bylo písmo vyhrazeno elitě, protože bylo zdrojem vědomostí a moci.

Muž tedy ze země zvedne zlomenou větev a zuřivě ji mrští po žeroucím zvířeti. Zabiják se po muži ohlédne a už se jeho hnědý, prašivinou rozežraný hřbet tratí v houští.

Horyna si kleká k srně. Pak vstává, zadívá se směrem, kudy utekl pes, a vrací se k mýtině, kde na něj čeká Pavel s opuštěným srnčetem.

Chlapec skloní hlavu: „Co s ním uděláme?“

Horyna ho pohladí po vlasech: „Je slabé a vyhládlé. Podlamují se mu běhy. Musí dostat mléko, vždy je sotva dva tři dny staré....Poslouchej dobře. Vezmeš ho a půjdeš s ním do hájovny. Díval ses na mne, jak dojím kozu. Dokážeš to taky?“

„Myslím, že ano – zkusím to...“

„Tak ji podoj a mléko dej do lahvičky, hrdlo ovaž čistým kapesníkem. Udělej zkrátka takový dudlík. A potom mu dej pít. Musíš si pospíšet...“

V chlívku je šero. Rohatá se konečně uklidnila. Pavlova dlaň sevře struk a plechové dno krajáče zaplaví pramínek mléka. Ale ještě není vyhráno. Bude seneček pít? Zachrání se?

Napjaté ticho.

„Pije! Pije!“

Skutečně, krček srnčete se napíná, po koutcích čumáčku stéká bílá kapka, zvířátko se jakousi tajemnou silou nadzvedává a hltá plnými doušky život...

„Podařilo se, měl by žít...“ řekne spokojeně Horyna.

Otázky a úkoly:

1. Vyprávěj celý příběh. Sestav osnovu vyprávění.
2. Podařilo se hajnému zneškodnit zabijáka? Dočteš se o tom v knize Přátelé Zeleného údolí.

Doplňovačky z jarní přírody:

Vylušti doplňovačku a dozvíš se rodové jméno květiny, která roste jen vzácně na stepních lukách a kvete žlutě. Je léčivá, chráněná a jedovatá. Až budeš její jméno znát, podívej se do atlasu rostlin, která její část má léčivé účinky.

program vyučování	r					
ničitel	v					
novina	z					
pevnina v moři	o					
barva listů	z					
strážný	h					
plod rybízu	b					
venkovan	s					

Když už máš atlas v ruce, pokus se zjistit co nejvíce údajů o květině, jejíž jméno je tajenkou druhé doplňovačky. Napovím, že kvete růžově nebo světlefialově a roste v dubových a bukových lesích.

kamarád	p					
část letadla	v					
vnímání sluchem	p					
vzácnost	r					

Cvičení na rozšiřování zrakového rozpětí

			G				
	D	A	L				
	K	A	P	E			
	R	O	K				
H	O	R	A	L	A		
CH	A	L	U	P	A		
S	T	A	N	D	A		
	V	R	Č	Í			
V	A	Ř	I	Č	E		
P	R	A	L	E	S	Y	
	D	R	N				
	T	R	S				
	H	R	B				

Teď již celý článek jistě přečteš hravě.

Výchova dívek v Čechách

„Hele, Doubku, povídali mi, bylo by dobrý, aby jim někdo jako to, poděkoval. Jako komu? ptám se. No učitelům, ne? A to jako za co, povídám, copak neberou plat? Ale leželo mi to v hlavě. Ne že ne, naučili mě číst a psát a kdy byly puncký války, ale na druhý straně jsem byl xkrát po škole a pětkrát jsem tu chytil vši, nemluvě už vůbec o tom, že mi ze šatny nějak dobrák dvakrát ukradl nový pantofle. Počítám, že jsme si s učitelama celkem kvit, říkal jsem si, za pár dní to stejně balíme, tak jakýpak děkování.“

Dosud neslýchaná nekonvenčnost rozlučkového projevu vyvolala v historických prostorách poplašný rozruch – ale také naštěstí napjatou pozornost.

„Jenže v hlavě mi to leželo pořád,“ četl Doubek. „Díval jsem se na učitele, který už sotva mluvil a vypadali opotřebovaně jako ty učebnice, co jsme zrovna odevzdávali. No a co? říkal jsem si, dyk to maj v popisu práce. Nakonec jsem klesnul tak hluboko, že jsem u nich začal přemejšlet, jako u učitelích, jenže nic kloudného jsem stejně nevymyslel, akorát že mi z toho všeho začalo bejt tak nějak divně, – stačilo, abych se na konci hodiny podíval na ten fíkus, který jsem v druhý třídě přinesl v kelímku od jogurtu a kterej dneska sahá až pod strop, a všechno se mi v břicho sevřelo.“

Zhruba v tomto okamžiku se v sále ozvaly první dívčí vzlyky.

„Vůbec jsem nevěděl, co bych jako měl v té řeči psát, poněvadž mi bylo jasné, že když napíšu, jak nám učitelé dali na cestu životem křídla, jako to říkali devááci loni, začne Zelený se Zvárou mávat rukama, jako že voni už letěj.“

Vzlyků přibývalo. Několik chlapců si mužně odkašlalo.

„Nakonec mi pomohla náhoda,“ překonával se Doubek. „Bylo to předevečím, šel jsem z jídelny z voběda a z voku ze sborovny na mě zavolala naše třídní, ne Doubku, ale normálně, Petře. Šel jsem k ní pomalu pod to voku a přemejšlel jsem, jestli mě náhodou neviděla, kam jsem před chvílí hodil tu šlupku vod banánu – a v té chvíli mě to napadlo.“

Doubek se dramaticky odmlčel.

Veronika Pekařová propukla v usedavý pláč.

„Napadlo mě, že nás vlastně pořád volali. Někam na druhou stranu ulice, jako naše třídní mě. Někam tam k sobě, k životu dospělejch. A za tohle volání bysme jim možná poděkovat měli.“

Otázky a úkoly:

1. Vyhledej a přečti větu, jež začíná: Vůbec jsem nevěděl, co bych jako měl v té řeči psát.
2. Nauč se poslední odstavec zpaměti.
3. Řekni několika souvislými větami hlavní myšlenku článku.
4. V první větě druhého odstavce urči větné členy.

Řešení tajenek

str. 10	osmisměrka: Lidé z maringotky
str. 14	tajenka: zeměpis
str. 23	ráčkovka: něco přehlédl
str. 27	tajenka: Libverda
str. 39	osmisměrka: Adamov
str. 43	tajenka: hlaváček
str. 43	tajenka: lecha
str. 49	tajenka: Jan Drda
str. 53	tajenka: hlediště
str. 64	tajenka: Smetana

Obsah

Po prázdninách.....	4
Slovinské hádanky.....	6
Září	7
Škola lakoty	8
Lorelei.....	12
Život v době železné.....	15
Starověké písmo.....	17
Šifra piráta Kidda	19
O městech nizozemských.....	21
Sníh, Píseň o vločkách	25
Tajný deník Adriana Molla.....	28
Svátky jara.....	31
Duben	34
Opice zlodějka	36
Srneček	40
Bílé hříby.....	44
Hrdinská epopej.....	48
Tomu ještě nerozumíš	50
Oblaka jako krásní psi	54
Ve svatojakubské věži	58
Dva muži ve tmě.....	62
Na lovu paviánů.....	65
Chovatel cizokrajných zvířat.....	68
Cesta	71
Kůže	72
Výchova dívek v Čechách	76
Řešení tajenek.....	79